

# Ravnopravnost naroda i narodnosti SFRJ – osnovni uslov uspešnosti opštenarodne odbrane i društvene samozaštite

Potpukovnik *JOVAN MIŠKOV*

**K**oncepciju i doktrinu opštenarodne odbrane i društvene samozaštite Tito je zasnivao i gradio na dijalektičkoj povezanosti snage i efikasnosti opštenarodne odbrane i društvene samozaštite, na jednoj, i ravnopravnosti, bratstva i jedinstva naših naroda i narodnosti, na drugoj strani.

Prema Titovim stavovima nemoguće je očuvanje istinske ravnopravnosti naroda i narodnosti bez snažnog i efikasnog sistema oštenarodne odbrane i društvene samozaštite, kao što se i taj sistem ne bi mogao uspešno izgrađivati bez razvijanja i jačanja ravnopravnosti naroda i narodnosti.

Nacionalna ravnopravnost i opštenarodna odbrana se dijalektički prožimaju i integralno razvijaju, doprinoseći tako celovitoj demokratizaciji socijalističkih, samoupravnih društvenih odnosa i daljnjem razvoju sloboda radnih ljudi i građana i njihovih stvaralačkih inicijativa.

Razvoj i praksa našeg socijalističkog samoupravnog društva u ekonomskom, političkom, kulturnom i odbrambenom pogledu sve više aktuelizira i naglašava značaj ostvarivanja i daljeg razvijanja ravnopravnosti naroda i narodnosti. Nacionalna ravnopravnost je dijalektički povezana i sa razvojem koncepcije, doktrine i sistema opštenarodne odbrane i društvene samozaštite. Pri razmatranju tih veza težišno ćemo se oslanjati na Titovu misao i delo o ravnopravnosti naroda i narodnosti SFRJ kao osnovnom uslovu uspešnosti opštenarodne odbrane i društvene samozaštite. U ovom radu ne bismo detaljnije analizirali odnos nacionalne ravnopravnosti i efikasnosti odbrane zemlje u Titovom vojnom delu, već bismo razmatrali samo najznačajnija pitanja iz njegovog obimnog stvaralačkog opusa koja tretiraju tu problematiku.

Tito je pitanju nacionalne ravnopravnosti pridavao izuzetan značaj. U složenim ekonomskim, političkim i međunarodnim odnosima Tito još polovinom tridesetih godina pristupa razmatranju problema ustrojstva Jugoslavije na osnovama ravnopravnosti svih naroda i narodnosti. Od tada pa do kraja života on će to pitanje neprekidno poten-

cirati. Tito je bio svestan da se problem ostvarivanja nacionalnih, političkih, ekonomskih i drugih prava naroda i narodnosti u višenacionalnoj društvenoj zajednici ne mogu jednom zauvek rešiti.

## TITOV MARKSISTIČKI PRISTUP NACIONALNOM PITANJU – PREDUSLOV USPEŠNOG ISHODA NOR-a I SOCIJALISTIČKE REVOLUCIJE

Na Splitskom plenumu CK KPJ (maja 1935) koji je veoma značajan za dalje izgrađivanje marksističko-lenjinističkog stava Partije po nacionalnom pitanju, posebnu ulogu su imali Josip Broz i Blagoje Parović. Na Plenumu, pored ostalog, rečeno je da je jugoslovenska državna zajednica istorijski uslovljena i opravdana, ali da se progresivne snage moraju boriti za preuređenje te zajednice na osnovama potpune ravnopravnosti svih naroda Jugoslavije, za demokratizaciju i dosledno rešavanje njihovih nacionalnih i socijalnih problema. Istaknuta je neophodnost jačanja fronta progresivnih i demokratskih snaga u odbrani nezavisnosti i teritorijalnog integriteta zemlje i angažovanje narodnih masa u toj borbi na najširoj osnovi.

Međutim, na Splitskom plenumu, a i mnogo puta kasnije, Tito uočava i svu složenost odnosa klasnog i nacionalnog i upozorava da bez slobodne radničke klase nema slobodne nacije i obratno, bez slobodne nacije nema slobodne radničke klase. Ovaj njegov stav je aktuelan i danas. Česte polemike i dileme o tome, šta je primarno klasno ili nacionalno, najbolje to potvrđuju. Tito takvih dilema nikad nije imao. On je veliki značaj pridavao i jednom i drugom pitanju i posmatrao ih u dijalektičkom jedinstvu.

Dve godine po Plenumu Tito u »Proleteru« iznosi svoj jasan stav o nacionalnom pitanju i odbrani zemlje: »Samo slobodni, ravnopravni, složni i zadovoljni narodi Jugoslavije biti će voljni i sposobni da suzbiju svaki pokušaj vanjske fašističke invazije i da odbrane svoju nacionalnu slobodu i nezavisnost«.<sup>1</sup>

Krupan istorijski događaj značajan za dalji razvoj Partije i njeno osposobljavanje za oružani deo revolucije i dosledno rešavanje nacionalnog i socijalnog pitanja naroda i

<sup>1</sup> Josip Broz Tito, *Nacionalno pitanje i revolucija*, Udruženi izdavači, Sarajevo, 1977, str. 31.



narodnosti, predstavlja Peta zemaljska konferencija KPJ, održana oktobra 1940. godine u Zagrebu. Konferencija je pozitivno ocenila rad rukovodstva na čelu sa Josipom Brozom, i u uslovima narastajuće fašističke opasnosti pred Partiju postavila kao jedan od najvažnijih i najaktuelnijih zadataka »borbu za nacionalnu ravnopravnost ugnjetenih naroda i nacionalnih manjina Jugoslavije«.<sup>2</sup>

Na Petoj zemaljskoj konferenciji istaknut je stav KPJ da je obezbeđenje slobode i nezavisnosti Jugoslavije stvar samih naroda, čija je najveća dužnost i pravo da se energično suprotstave nastupajućoj opasnosti od fašizma. Radi koordinacije svih aktivnosti u pripremi za odbranu zemlje pri CK KPJ imenovana je Vojna komisija s Titom na čelu. Upravo tada su postavljeni temelji koncepcije oštenarodne odbrane i naglašena je odgovornost sveg naroda za odbranu zemlje. Jasan stav po nacionalnom pitanju, pravovremeno uočena opasnost od fašizma i svestrane pripreme članstva i svih demokratskih i slobodoljubivih snaga za sudbonosne događaje omogućili su da je KPJ spremno dočekala 1941. godinu. Komunistička partija Jugoslavije i Tito imali su izgrađenu i jasnu političku i vojnu strategiju jugoslovenske socijalističke revolucije. U njoj se, kako to ističe Karđelj, moralo voditi računa o nekoliko bitnih elemenata:

»prvo, da narodnooslobodilački rat (...) nije moguće razviti ni izvojevati pobjedu nad okupatorom bez svesnog i dobrovoljnog učešća osnovnih slojeva naroda u tom ratu (...), radnika, seljaka i demokratske inteligencije;

drugo, da su u narodnooslobodilačkom frontu, u njegovoj političkoj platformi i u sistemu nove, narodne vlasti (...) morali doći do izražaja prvenstveno interesi tih osnovnih slojeva naroda;

treće, da je učešće osnovnih narodnih masa u narodnooslobodilačkom ratu (...) nužno vodilo tesnom povezivanju, odnosno ispreplitanju narodnooslobodilačkog rata sa socijalističkom revolucijom;

četvrto, da su narodi i narodnosti Jugoslavije bili spremni da se ujedine u jedinstvenom narodnooslobodilačkom ustanku samo pod uslovom da im bude otvorena perspektiva i data garancija da će nova Jugoslavija biti država slobodnih i ravnopravnih naroda i narodnosti;

<sup>2</sup> Josip Broz Tito, *Nacionalno pitanje i revolucija*, Udruženi izdavači, Sarajevo, 1982, str. 60.

peto, da je za takvo pokretanje naroda na ustanak neophodna široka oslobodilačko-patriotska, demokratska i socijalno-progresivna politička i idejna platforma, kakvu je izražavao upravo naš narodnooslobodilački front;

šesto, da je u takvim uslovima kao osnovni faktor za pobjedu našeg narodnooslobodilačkog rata (...) bila neophodna vodeća uloga Komunističke partije Jugoslavije (...), jer je jedino ona bila organizaciono i kadrovski sposobna da organizuje i vodi ustanak ...»<sup>3</sup>

Komunistička partija Jugoslavije i Tito bili su svesni da bi zapostavljanje bilo kog od navedenih pitanja imalo ozbiljne posledice, kako za uspeh narodnooslobodilačkog ustanka, tako i za razvijanje bratstva i jedinstva naroda i narodnosti Jugoslavije. Titovi marksistički stavovi u odnosu na rat i revoluciju bili su dosledno formulisani u svim njegovim praktičnim odlukama i istupanjima tokom čitavog rata. Tako je u odluci o osnivanju Prve proleterske brigade, pored ostalog, istakao: »U sastav te brigade ulaze sve narodnosti Jugoslavije, jer će time predstavljati borbeno jedinstvo svih naših naroda u borbi za konačno oslobođenje od mrskih okupatora i domaćih slugu«.<sup>4</sup>

Doslednost politike KPJ i Tita po pitanju ostvarivanja bratstva i jedinstva i ravnopravnosti naroda i narodnosti Jugoslavije u narodnooslobodilačkom ratu i socijalističkoj revoluciji izražava i činjenica da su ne samo Prva proleterska brigada, već gotovo sve jedinice i štabovi Narodnooslobodilačke vojske Jugoslavije bili po svom sastavu višenacionalni. Upravo ta zajednička borba pripadnika različitih naroda i narodnosti najviše je doprinela širenju bratstva i jedinstva i ravnopravnosti naroda i narodnosti Jugoslavije. Imajući to u vidu Tito, prilikom formiranja Četvrte crnogorske proleterske brigade, jasno poručuje borcima: »Mi ćemo pronijeti zastavu narodnooslobodilačke borbe, zastavu oružanog bratstva i jedinstva naših naroda kroz nove krajeve Jugoslavije«.<sup>5</sup> Bez toga nije bio moguć ni dalji razvoj Narodnooslobodilačke vojske Jugoslavije, a niti oslobođenje zemlje od okupatora i domaćih izdajnika.

<sup>3</sup> Edvard Kardelj, *Politička i vojna strategija narodnooslobodilačkog ustanka i socijalističke revolucije u Jugoslaviji i Titova stvaralačka uloga u njenom koncipiranju i realizovanju*, »Vojno delo« br. 2/1977, str. 6.

<sup>4</sup> Josip Broz Tito, Referat, *V Kongres KPJ*, »Kultura«, Beograd, 1948, str. 5.

<sup>5</sup> Josip Broz Tito, *Vojna djela*, knj. I, Drugo, dopunjeno izdanje, VIZ, Beograd, 1982, str. 212.



Međutim, svoju strategiju rešavanja nacionalnog pitanja Tito je najjasnije razradio u »Proleteru« 1942. godine. On će, nakon značajnih iskustava stečenih u borbi protiv okupatora i domaćih izdajnika u toku 1941. i 1942. godine, pored ostalog istaći i sledeće: »Riječ narodnooslobodilačka borba – bila bi samo jedna fraza, pa čak i prevara, kada ona ne bi, pored opštejugoslovenskog smisla, imala i nacionalni smisao za svaki narod posebice, tj. kada ona ne bi pored oslobođenja Jugoslavije, značila u isto vrijeme i oslobođenje Hrvata, Slovenaca, Srba, Makedonaca, Arnauta, Muslimana itd., kada narodnooslobodilačka borba ne bi imala tu sadržinu da zaista nosi slobodu, ravnopravnost i bratstvo svim narodima Jugoslavije. U tom i jeste suština narodnooslobodilačke borbe... Potpuno oslobođenje svakog naroda posebice ne bi se moglo postići ako ne bi već sada uzeo pušku u ruke i pošao u borbu za zajedničku pobjedu svih naroda Jugoslavije nad svim neprijateljima naroda«. <sup>6</sup>

Iz navedenog citata može se zaključiti da je Tito hteo da istakne tri važna principa. Prvo, da narodnooslobodilačka borba, osim oslobođenja Jugoslavije, mora doneti i slobodu svakom narodu posebno. Drugo, narodnooslobodilačka borba ne bi se mogla završiti uspešno bez učešća svih naroda i narodnosti, i treće, slobodu svakog naroda Tito povezuje sa njegovom zajedničkom borbom protiv okupatora sa svim ostalim narodima Jugoslavije.

Međutim, u izgradnji strategije o ravnopravnosti naroda i narodnosti Jugoslavije, kao osnovnom preduslovu za njihovu istinsku slobodu, Tito ne zapostavlja ni pitanje čoveka. Kao marksista i humanista podvlači stav o oslobođenju čoveka, jer slobodan čovek je slobodan narod, a slobodni narodi i narodnosti to je slobodna i stabilna Jugoslavija. Zbog toga socijalizam mora neprekidno da stvara materijalne i društveno-političke pretpostavke za stalno proširivanje sloboda i prava čoveka. Ostvarivanje prava na samoupravljanje, prava rada društvenim sredstvima, prava učešća u delegatskom sistemu, prava na odbranu zemlje i svih drugih prava koja radni čovek i građanin ostvaruju u mesnoj zajednici, opštini, republici i federaciji, nezamislivo je bez zaštite ljudskih prava i sloboda. Tek kada su čoveku obezbeđena lična, materijalna i politička sloboda i prava,

<sup>6</sup> Josip Broz Tito, *Opštenarodna odbrana i društvena samozaštita*, Udruženi izdavači, Sarajevo, 1980, str. 181.

možemo govoriti o slobodi naroda i narodnosti. Događaji na Kosovu, na primer, vrlo ilustrativno pokazuju koliko je sloboda čoveka povezana sa slobodom naroda i kako narušavanje ravnopravnosti i bratstva i jedinstva utiče nepovoljno na opštenarodnu odbranu i društvenu samozaštitu.

Prema tome, ravnopravnost naroda i narodnosti nije propagandistička parola, koja se može posmatrati odvojeno od svakodnevnog rešavanja životnih pitanja svakog čoveka, a sistem opštenarodne odbrane i društvene samozaštite ne može se izgrađivati bez pune slobode svih građana i radnih ljudi Jugoslavije. Ravnopravnost naroda i narodnosti se ne ostvaruje jednom zauvek. Ona se mora uvek iznova potvrđivati u svakoj novoj društvenoj situaciji. To potvrđuje naš celokupni posleratni razvoj, a i brojne međunarodne protivrečnosti. Među njima se posebno ističu događaji od kraja šezdesetih i početkom sedamdesetih godina, kao i kriza koju poslednjih godina preživljavamo.

Pažljiva analiza Titovih stavova po nacionalnom pitanju ukazuje da se njegova koncepcija ravnopravnosti naroda i narodnosti može adekvatno tumačiti samo u jedinstvu njene istorijske i teorijske komponente. To znači da je u teorijskoj razradi nacionalnog pitanja uvek polazio od marksističke nauke, ali je operacionalizaciju svojih stavova uvek prilagođavao konkretnoj situaciji, i odatle crpeo nova teorijska saznanja. Zbog toga se danas i u buduće Titova konkretna rešenja ne mogu doslovno prenositi. Ono što je dragoceno i što treba koristiti iz Titovog dela je njegov metod – za svaku novu situaciju tražiti nova originalna rešenja.

## DIJALEKTIČKA POVEZANOST RAZVIJANJA RAVNOPRAVNOSTI, BRATSTVA I JEDINSTVA NAŠIH NARODA I NARODNOSTI I IZGRAĐIVANJA OPŠTENARODNE ODBRANE

Nakon oslobođenja zemlje Tito se stalno vraća pitanju nacionalne ravnopravnosti i bratstvu i jedinstvu naroda i narodnosti Jugoslavije. U govoru u Centru visokih vojnih škola, 21. decembra 1976. godine, prilikom proglašenja za doktora vojnih nauka, Tito iznosi sledeće faktore od posebnog značaja za uspeh NOR-a:



»Prvo, dosljedna orijentacija na permanentnu oružanu borbu i stvaranje jake oružane sile.

Drugo, oslonac na najšire narodne mase u svim krajevima Jugoslavije.

Treće, stvaranje slobodnih teritorija kao bitne pretpostavke za vojnu i političku mobilizaciju ljudstva i organizovanje narodne vlasti i masovnih političkih organizacija.

Četvrto, uspešno pronalaženje za svaku etapu rata i revolucije najprikladnijih oblika vojne organizacije. To su bili naši originalni oblici koji su najbolje odgovarali potrebama angažovanja ustaničkih masa.

Peto, originalna partizanska taktika koja nam je omogućavala držanje inicijative i slobodu manevra i koja se neprekidno razvijala srazmerno jačanju Narodnooslobodilačke vojske».<sup>7</sup>

Tito takođe ocenjuje da narodi Jugoslavije nisu bili spremni da se bore za bilo kakvu Jugoslaviju, nego za svoje sopstveno nacionalno i socijalno oslobođenje, »a time i za takvu novu Jugoslaviju u kojoj će narodi i narodnosti biti slobodni i ravnopravni«.<sup>8</sup> Ta činjenica pred Komunističku partiju Jugoslavije postavlja posebne zadatke i otvara »perspektivu oslobođenja svih naroda i narodnosti Jugoslavije od svih oblika hegemonije i nacionalnog ugnjetavanja, a istovremeno i perspektivu takve demokratske vlasti naroda koja će izražavati njegove demokratske, klasne i socijalne interese«.<sup>9</sup>

U nastojanju za očuvanje i dalji razvoj tekovina revolucije, među kojima bratstvo i jedinstvo i nacionalna ravnopravnost imaju istaknuto mesto, Tito posebnu pažnju poklanja razvoju nacionalne ravnopravnosti u oružanim snagama revolucije u mirnodopskom periodu. U tom kontekstu Jugoslovenska narodna armija, nastala u vatri NOR-a i revolucije, kontinuirano se potvrđivala kao kovačnica i škola bratstva i jedinstva, »kao izraz zajedničkih potreba i želja svih naroda i narodnosti Jugoslavije«.

Svestan značaja bratstva, jedinstva i ravnopravnosti za opstanak naših naroda Tito je često poručivao »čuvajte bratstvo i jedinstvo kao zenicu oka svog«. U pismu Konferenciji organizacije SK u JNA, koja je održana 30. marta

<sup>7</sup> Josip Broz Tito, *Naše oslobođenje je naše djelo*, »Vojno delo« br. 1/1977, str. 8.

<sup>8</sup> Edvard Kardelj, *Politička i vojna strategija narodnooslobodilačkog ustanka i socijalističke revolucije u Jugoslaviji i Titova stvaralačka uloga u njenom koncipiranju i realizovanju*, »Vojno delo« br. 2/1977, str. 13.

<sup>9</sup> *Isto*, str. 13.

1977. godine u vezi sa tim Tito ističe: »Naša snaga je u nama samima, u našoj radničkoj klasi i njenoj avangardi – Savezu komunista Jugoslavije, u bratstvu i jedinstvu i ravnopravnosti naših naroda i narodnosti i u vitalnosti našeg sistema opštenarodne odbrane i društvene samozaštite«. <sup>10</sup>

Tito je često isticao da međunarodni položaj i bezbednost naše zemlje zavise prvenstveno od tri bitna faktora: naše ekonomske moći, borbene osposobljenosti naših oružanih snaga i našeg jedinstva. Nijedan od ovih faktora nije posebno izdvajao, ali je, ne bez razloga, stalno ukazivao na potrebu neprekidnog jačanja našeg jedinstva. Tako je, na primer, Tito na Devetom kongresu SKJ posebno govorio o povezanosti sistema opštenarodne odbrane i bratstva i jedinstva naših naroda i narodnosti. Tom prilikom je rekao: »Sistem opštenarodne odbrane je garancija nezavisnosti i ravnopravnosti svih naroda i narodnosti naše zemlje. On je izraz njihove rešenosti da odlučno brane svoje revolucionarne tekovine i nacionalne interese, koji su nedeljivi. I obratno: dosadašnji rezultati u izgradnji bratstva i jedinstva naših naroda i narodnosti i dostignuti stepen njihove ravnopravnosti i samostalnosti stalno jačaju odbrambene sposobnosti naše socijalističke zajednice«. <sup>11</sup>

U navedenom citatu Tito ističe ne samo međusobnu povezanost i isprepletenost sistema ONO i bratstva i jedinstva već i njihov zajednički razvoj.

Posebno je značajna i aktuelna njegova misao o nedeljivosti revolucionarnih tekovina i nacionalnih interesa naroda i narodnosti Jugoslavije. To naročito potvrđuje njegov stav da se bezbednost Jugoslavije može sačuvati samo osloncem na vlastite snage – zajedničkom odlučnom borbom svih naroda i narodnosti protiv bilo kog agresora. Tito je u čitavom posleratnom periodu bio svedok stalnih napada na bratstvo i jedinstvo naših naroda i narodnosti, naročito u periodima pogoršanja međunarodnih odnosa i većih teškoća u unutrašnjem razvoju zemlje. On je često zbog toga ukazivao da će u slučaju eventualne agresije na Jugoslaviju, pre i u toku njenog izvršenja, bratstvo i jedinstvo i ravnopravnost naroda i narodnosti, biti meta organizovanih i intenzivnih napada. Stoga je Tito poručivao da sve društvene snage moraju čuvati i dalje razvijati bratstvo, jedin-

<sup>10</sup> Josip Broz Tito, *Snažniji smo i čvršći nego ikad ranije*, »Vojno delo« 3/1977, str. 8.

<sup>11</sup> Josip Broz Tito, Referat na Devetom kongresu SKJ, *Deveti Kongres SKJ*, »Komunist«, Beograd, 1969, str. 93.



stvo i ravnopravnost naroda i narodnosti Jugoslavije i voditi energičnu i beskompromisnu borbu protiv neprijatelja koji nastoji da ugrozi ovu tekovinu, a time i odbrambenu sposobnost zemlje. On je osim toga ukazivao i na objektivne teškoće u međunacionalnim odnosima, koje nastaju kao rezultat nasleđenih i novonastalih razlika u društvenom, ekonomskom i kulturnom razvoju republika i pokrajina, i da se one moraju razrešavati udruženim naporima i međusobnim dogovorom.

Na Desetom kongresu SKJ, Tito vrlo jasno ističe povezanost sistema opštenarodne odbrane sa daljim proširivanjem samoupravnih prava radničke klase i svih radnih ljudi i ravnopravnosti i bratstva i jedinstva naroda i narodnosti Jugoslavije. Kao i na sva druga područja društvenog života, tako i na sistem ONO i DSZ Tito nije gledao statički. Na tom kongresu on naglašava da SKJ ima trajnu obavezu da dalje unapređuje ONO i DSZ, da čuva njihovo jedinstvo i da se suprotstavlja svim tendencijama koje slabe moralno-političko jedinstvo i borbenu osposobljenost oružanih snaga.

U referatu na XI kongresu SKJ Tito je još jedanput vrlo snažno potencirao ovo pitanje. »Snaga Jugoslavije je u herojstvu i čvrstini njenih naroda i narodnosti (...) u njihovom jedinstvu i svijesti da je to jedinstvo u današnjem svijetu – u kome još sila nije ustuknula pred razumom – uslov ne samo prosperiteta, nego i golog opstanka [...] u opštenarodnoj odbrani, čiju udarnu moć čini Jugoslovenska narodna armija, u kojoj se na jedinstven način prožimaju idejno-moralna čvrstina, borbena osposobljenost i savremena opremljenost«. <sup>12</sup> Poimanje čvrstine i jedinstva naroda i narodnosti kao osnovne snage Jugoslavije, kod Tita nije slučajno. Kad govori i o Jugoslovenskoj narodnoj armiji idejnu i moralnu čvrstinu njenog sastava opet stavlja među najbitnije činioce njene borbene osposobljenosti. Takvi njegovi stavovi su i razumljivi. Teoretičari i vojskovođe i prošlih i savremenih ratova slažu se, uglavnom, da pobjeda u savremenom ratu prvenstveno zavisi od ljudskog faktora i njegovih idejnih i moralno-političkih kvaliteta, ne zapostavljajući pri tom ni stručnu osposobljenost i opremljenost armije savremenim naoružanjem i opremom.

<sup>12</sup> Josip Broz Tito, Referat na XI Kongresu SKJ, *Jedanaesti Kongres SKJ*, dokumenti, Izdavački centar, »Komunist«, Beograd, 1978, str. 85. i 86.

## S U M M A R Y

## EQUALITY OF NATIONS AND NATIONALITIES OF S.F.R.Y. – BASIC PREREQUISITE FOR EFFECTIVENESS OF DEFENCE AND PROTECTION

The total national defence and social self-protection concept and doctrine were based and built by Tito on the dialectical linkage between the power and efficiency of total national defence and social self-protection on one hand and equality, brotherhood and unity of our nations and nationalities on the other hand.

By Tito's views is impossible to preserve a true equality of nations and nationalities without a powerful and efficient total national defence and social self-protection system, in the same way as this system could not be effectively built without the development and strengthening of equality of nations and nationalities.

National equality and total national defence permeate each other dialectically and develop in an integrated way, thus contributing to a more complete democratization of socialistic self-management based social relationships, and to a further development of liberty of working people and citizens, and of their creative initiatives.

## R É S U M É

L'ÉGALITÉ DES NATIONS ET DES NATIONALITÉS DE LA RSFY  
– CONDITION FONDAMENTALE D'UNE DÉFENSE ET D'UNE PROTECTION  
EFFICACES

Tito a fondé la conception et la doctrine de défense populaire généralisée et d'autoprotection sociale sur la corrélation dialectique de la force et de l'efficacité de la défense populaire généralisée et de l'autoprotection sociale, d'une part, et de l'égalité, de la fraternité et de l'unité de nos nations et nationalités, de l'autre.

Selon les postulats de Tito, il est impossible de préserver une égalité authentique des nations et nationalités sans un système de défense populaire généralisée et d'autoprotection sociale puissant et efficace, pas plus que ce système ne saurait être édifié avec succès sans le développement et le raffermissement de l'égalité des nations et nationalités.

Dans un rapport d'interpénétration dialectique et d'évolution intégrale, l'égalité des nations et nationalités et la défense populaire généralisée contribuent à rendre intégrale la démocratisation des rapports sociaux d'autogestion socialistes, à la promotion continue des libertés et des initiatives créatrices des travailleurs et des citoyens.



## Р Е З Ю М Е

РАВНОПРАВИЕ НАЦИЙ И НАРОДНОСТЕЙ СФРЮ – ОСНОВНОЕ  
УСЛОВИЕ УСПЕШНОСТИ ОБОРОНЫ И ЗАЩИТЫ

Концепцию и доктрину всенародной обороны и общественной самозащиты Тито базировал и строил на диалектической связи мощи и эффективности всенародной обороны и общественной самозащиты, с одной стороны, и равноправия, братства и единства наших наций и народностей, с другой.

В согласии с титовскими положениями, нельзя обеспечить настоящее равноправие наций и народностей без мощной и эффективной системы всенародной обороны и общественной самозащиты, также как эту систему нельзя было бы успешно строить без развития и укрепления равноправия наций и народностей.

Национальное равноправие и всенародная оборона диалектически переплетаются и интегрально развиваются, способствуя полной демократизации социалистических, самоуправленческих общественных отношений и дальнейшему развитию свобод трудящихся и граждан и их творческих инициатив.